

SLOVENSKO ZDRUŽENJE REJCEV KONJ PASME POSAVEC

**DPO V KONJEREJI
UNIVERZA V LJUBLJANI
VETERINARSKA FAKULTETA**

REJSKI PROGRAM ZA PASMO POSAVSKI KONJ

Ljubljana, junij 2010

Avtor programa: J. Rus

KAZALO VSEBINE

1 PREDHODNA DOLOČILA.....	4
2 IZVOR IN RAZVOJ PASME	4
3 REJSKI CILJ	4
4 VELIKOST POPULACIJE:	6
5 NAČIN REJE	7
6 REJSKE METODE	7
7 IDENTIFIKACIJA, REGISTRACIJA IN VPIS V RODOVNIŠKO KNJIGO.....	7
8 SELEKCIJSKI PROGRAM	8
8.1. Uvod	8
8.2 Vrednotenje porekla.....	9
8.3 Ocena lastnosti zunanosti	9
8.4 Preizkušanje delovne sposobnosti	10
8.5 Vrednotenje po kvaliteti potomstva	10
8.6 Presoja zdravja in plodnosti.....	10
8.7 Razvrščanje v kakovostne razrede.....	11
8.8 Odbira plemenskih živali	11
8.8.1 Odbira plemenjakov.....	11
8.8.2 Odbira ženskih živali.....	12
8.9 Zagotavljanje plemenjakov	13
8.10 Letni program uporabe plemenjakov	14
8.11 Izdajanje zootehniške dokumentacije	14
9 RAZVOJNE NALOGE.....	15
9.2 Ugotavljanje in analiza morfoloških in genetskih značilnosti	16
9.4 Uvajanje metod za napovedovanje genetskih vrednosti	16
10 UKREPI ZA GOSPODARNEJŠO REJO	16
11 ZAGOTAVLJANJE ŠIRJENJA GENETSKEGA NAPREDKA	17
11.1 Ohranjanje genetske variabilnosti	17
11.2 Ohranjanje zadostnega števila živali	17
11.3 Program parjenja.....	17
11.4 Ohranjanje pasme - genetske in strateške rezerve.....	17
12 VODENJE IN OBJAVA PODATKOV IN PUBLIKACIJE.....	18
13 POGOJI ZA SODELOVANJE V REJSKEM PROGRAMU	19
PRAVILA O VODENJU IZVORNE RODOVNIŠKE KNJIGE ZA PASMO POSAVSKI KONJ.....	20
1 Splošna določila	20
2 Izvorna rodovniška knjiga	20
3 Vpis v rodovniško knjigo	21
Vpis žrebcev	22
Vpis kobil	23
Vpis tujih konj	24
4 Istovetnost konja - Identiteta	25
5 Lastništvo	25
6 Identifikacija žrebet	25
7 Registracija žrebet	27
7.1 Redni postopek	27
8 Izbira imena	29
9 Dodatno označevanje konj	29
10 Evidenca pripustov	29
11 Preverjanje porekel	30
12 Register žrebcev, priznanih za gospodarsko rejo	30
13 Register tujih konj	30
14 Register izpisanih konj	31
15 Register rejcev	32
16 Register lastnikov	32
17 Hlevska knjiga	33
18 Pristojbine.....	33
Priloge:.....	33
- Pravila za ocenjevanje lastnosti zunanosti konj posavske pasme in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede	33

Avtor programa: mag. Janez Rus, dr.vet.med., vodja Republiške strokovne službe v konjereji.
Pri izdelavi programa je sodelovala rejska komisija združenja.

Rejski program je avtorsko zaščiten. Prepoveduje se vsakršno nepooblaščenno razmnoževanje in kopiranje.

1 PREDHODNA DOLOČILA

1.1 Rejski program je namenjen ohranjanju avtohtone pasme posavski konj in zagotavljanju rejskega napredka. Obsega ukrepe, ki so potrebni za doseganje rejskega cilja, in selekcijske ukrepe (predvsem postopek ocenjevanja lastnosti zunanosti in način razvrščanja plemenskih živali v kakovostne razrede). Določa pogoje in način vodenja izvorne rodovniške knjige za pasmo posavski konj.

1.2 Rejski program je usklajen z Zakonom o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02-ZUreP-1, 110/02-ZGO-1 in 45/04-ZdZPKG) in pravilniki ter ostalimi podzakonskimi predpisi, ki urejajo področje konjereje.

1.3 Rejski program za konje pasme posavski konj izvaja Slovensko združenje rejcev posavskih konj (v nadaljnjem besedilu PRO) na celotnem območju Republike Slovenije.

2 IZVOR IN RAZVOJ PASME

Posavska pasma je z zakonom o živinoreji opredeljena kot avtohtona pasma, ki se je oblikovala v hrvaški Posavini in v zadnjih treh desetletjih v Sloveniji, v porečju Save v Krško – brežiškem rejskem okolišu. Osnova za pasemsko oblikovanje posavskega konja je bila populacija konj v hrvaški Posavini v tipu manjšega hladnokrvnega konja, ki so ga v posameznih obdobjih v 19. in 20. stoletju v različnih programih melioracijskega križanja izboljševali z arabskimi, lipicanskimi, nonius in hladnokrvnimi konji.

V polpreteklem obdobju – od sredine 20. stoletja so na oblikovanje pasme pretežno vplivali hladnokrvni konji v tipu belgijskega križanca. Pod vplivom specifičnih klimatskih razmer in načina reje, se je izoblikovala sedanja populacija konj in sodoben rejski cilj za to pasmo. Rodovniška knjiga za posavsko pasmo se v Sloveniji vodi od leta 1993.

3 REJSKI CILJ

3.1 Posavski konj je slovenska avtohtona pasma, ki se je izoblikovala v pokrajinah v porečju reke Save na območju Hrvaške in Slovenije v preteklem stoletju na osnovi avtohtone populacije, s križanjem z različnimi pasmami konj, med katerimi prevladoval hladnokrvec ardenskega tipa.

3.2 Rejski cilj je skladen, hladnokrvni konj, manjšega okvira, čvrste konstitucije dobrohotnega karakterja in razmeroma živahnega temperamenta, pravih in izdatnih hodov, ki je primeren za vprego pa tudi za delo pod sedlom.

3.3 Osnovne značilnosti posavskega konja so:

Velikost žrebci - 148 (145 – 152) cm
 kobile - 143 (135 – 148) cm

Barve Prevladujejo rjavci, vrana, lisjačja in siva barva so manj zaželeni, liscev in pegavcev v populaciji ni. Zaželeno je še, da je na vseh delih telesa čim manj belih znakov – depigmentiranih mest;

Telesni ustroj glava: plemenita, suha, ravnega profila, širokega čela, velikih, eliptičnih oči, velikih nozdrvi hruškaste oblike, kratkih, zašiljenih ušes

 vrat: srednje dolg, dobro nasajen in dobro omišičen; zmerno usločen, goste valovite grive

 telo: globoko, široko, manjšega okvira; krajši nizek viher; pleče razmeroma strmo, dovolj dolgo, oplečje dobro omišičeno; hrbet srednje dolg, dobro omišičen s kratkimi širokimi ledji; križ pobit, kratek a širok, razcepljen, dobro omišičen z nižje nasajenim, košatim repom;

Noge korektne, čvrste, a suhe, z dobro izraženimi sklepi in tetivami, piščalnice kratke; distalni deli do sredine piščalnice poraščeni z zaščitno dlako, kopita čvrsta, pravilno oblikovana;

Gibanje enakomerno, izdatno;

Posebne značilnosti čvrsta konstitucija, zelo izražen spolni dimorfizem, vztrajnost in delavoljnost, dobro izkoriščanje krme, dobra plodnost.

3.4 Dolgoročni rejski cilji izvajanja rejskega programa za pasmo so:

Cilj	Izhodiščno leto 2010 %	Končno leto 2015 %	Dolgoročni cilj %
Žrebcu vpisani v knjigo žrebcev I	2	4	10
Kobile vpisane v Glavno knjigo kobil	3	6	10
Moške živali z oceno lastnosti zunanosti nad 70 %	95	97	99
Ženske živali z oceno lastnosti zunanosti nad 70 %	85	89	95
Moške živali z opravljenim preizkusom delovne sposobnosti z oceno nad 7,5	1	3	5
Ženske živali z opravljenim preizkusom delovne sposobnosti z oceno nad 7,5	1	3	5

4 VELIKOST POPULACIJE:

4.1 Velikost populacije:

Populacija konj posavske pasme je majhna. Glede na lastnosti pasme, splošne pogoje za rejo konj in interes rejcev je mogoče sklepati, da se bo populacija razmeroma močno povečala ne le v izvornem rejskem območju, temveč tudi v ostalih rejskih okoliših Slovenije. Zaznavna je tendenca rejcev po formiranju večjih čred plemenskih živali, čeprav še vedno prevladuje reja manjšega števila živali na posameznih posestvih – v povprečju 1,5 kobile na rejca.

Populacija posavskega konja vključena v rejski program, stanje september 2010, šteje 70 plemenskih žrebcev in 648 plemenskih kobil.

4.2 Zastopanost posameznih kategorij v populaciji je zadovoljiva. Število registriranih žrebet je zadovoljivo in kaže na to, da je na identifikacijsko registracijske preglede privedenih večina žrebet po kobilah, vpisanih v rodovniško knjigo. Število živali v kategoriji »ostalih konj« je ocenjeno glede na število registriranih žrebet in je, glede na cilj in namen reje, prav tako zadovoljivo.

4.3 Predvideva se, da bo v prihodnje trend povečevanja populacije manjši kot v preteklem obdobju. Sedanja populacija plemenskih živali omogoča dosledno izvajanje rejskega programa ter ohranjanje in nadaljnji razvoj pasme.

5 NAČIN REJE

5.1 V reji posavskega konja se stremi za sonaravno rejo živali, ki zagotavlja optimalni fizični razvoj živali in vrstno specifično socializacijo. Rejski program neposredno ne predpisuje pogojev reje, priporoča pa:

- ekstenzivno rejo,
- da se živali zrejajo v objektih in na površinah, ki zagotavljajo bivanje živali v skladu z ekološkimi, etološkimi in drugimi zahtevami, ki jih določa pravni red na tem področju (Zakon o zaščiti živali, Uradni list RS, št. 98/99, 126/03);
- da se živalim v pašni sezoni omogoči celodnevno pašo na ustreznih pašnikih.

Slednje je še posebej pomembno zato, ker so skromnost, odpornost na težke klimatske in ostale okoljske razmere in zelo dobra sposobnost izkoriščanja grobe vlakninaste krme pomembne pasemske lastnosti.

5.2 Živalim so rejci oz. lastniki dolžni zagotavljati vso potrebno oskrbo in nego v skladu z uveljavljenimi etičnimi in etološkimi standardi.

5.3 Delovnim konjem za vse zvrsti rabe so rejci oz. lastniki dolžni zagotoviti privajanje na delo in pogoje ter način rabe v skladu z uveljavljenimi strokovnimi in etičnimi standardi konjenišva.

6 REJSKE METODE

6.1 Dovoljena je izključno čistopasemska reja. Osnova za nadaljnje rejsko oblikovanje posavskega konja so živali, vpisane v rodovniško knjigo za posavske konje.

6.2 Dovoljene so vse oblike razmnoževanja:

- naravni pripust,
- osemenjevanje,
- prenos zarodkov.

6.3 Pripustna sezona traja od 15. februarja do 15. avgusta v tekočem koledarskem letu. Zaradi gospodarnosti reje so dovoljeni tudi pripusti v času izven pripustne sezone. Živali rojene v obdobju od 1. januarja do 31. oktobra se uvrščajo v letnik koledarskega leta v katerem so bile rojene, živali rojene v obdobju od 1. novembra do 31. decembra se uvrščajo v letnik naslednjega koledarskega leta.

7 IDENTIFIKACIJA, REGISTRACIJA IN VPIS V RODOVNIŠKO KNJIGO

Rodovniška knjiga

7.1 Rodovniška knjiga za posavsko pasmo je izvorna rodovniška knjiga.

7.2 V izvorno rodovniško knjigo pasmo posavski konj so lahko vpisane samo čistopasemske živali te pasme. Križanja s katerokoli drugo pasmo niso dovoljena.

7.3 Brez omejitev – pod enakimi pogoji kot veljajo za vpis živali slovenske reje, se v rodovniško knjigo za posavsko pasmo vpiše uvožene živali, registrirane v rodovniški knjigi priznane rejske organizacije za posavsko pasmo v Republiki Hrvaški.

7.4 Preden je katerakoli žival vpisana v posamezne dele in razdelke Rodovniške knjige, v register žrebet ali register tujih konj, mora biti identificirana in registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo kopitarjev.

7.5 Način in postopki identifikacije in registracije - vpisa konj v posamezne dele in razdelke rodovniške knjige, v register žrebet, register tujih konj, register izpisanih konj, ter vpis rejcev in lastnikov živali, so opredeljeni v Pravilih o vodenju rodovniške knjige.

7.6 V Rejski program za pasmo posavski konj so vključene plemenske živali, ki so vpisane v naslednje sezname dele in razdelke izvorne rodovniške knjige:

Glavni del rodovniške knjige

Knjiga plemenskih žrebcev

Knjiga plemenskih kobil

Dodatni del rodovniške knjige

Register žrebet

Dodatni registri

7.7 Vpis konj v posamezne dele in razdelke rodovniške knjige, v register žrebet, v register žrebcev za rejo in rabo, register tujih konj, register izpisanih konj ter vpis rejcev in lastnikov, je opredeljen v Pravilih o vodenju rodovniške knjige.

7.8 Za vpis tujih živali (živali, ki so bile prvič registrirane in vpisane v drugo – tujo rodovniško knjigo) in plemenskega materiala v rodovniško knjigo in priznavanje za pleme teh živali, njihovega semena, jajčnih celic ali zarodkov, se smiselno uporabljajo vsa merila, predpisana z rejskim programom in Pravili o vodenju rodovniške knjige.

7.9 Žrebčevo seme, jajčne celice ali zarodki, se lahko uporabljajo le na osnovi zootehniškega dokumenta o priznanju za pleme

8 SELEKCIJSKI PROGRAM

8.1. Uvod

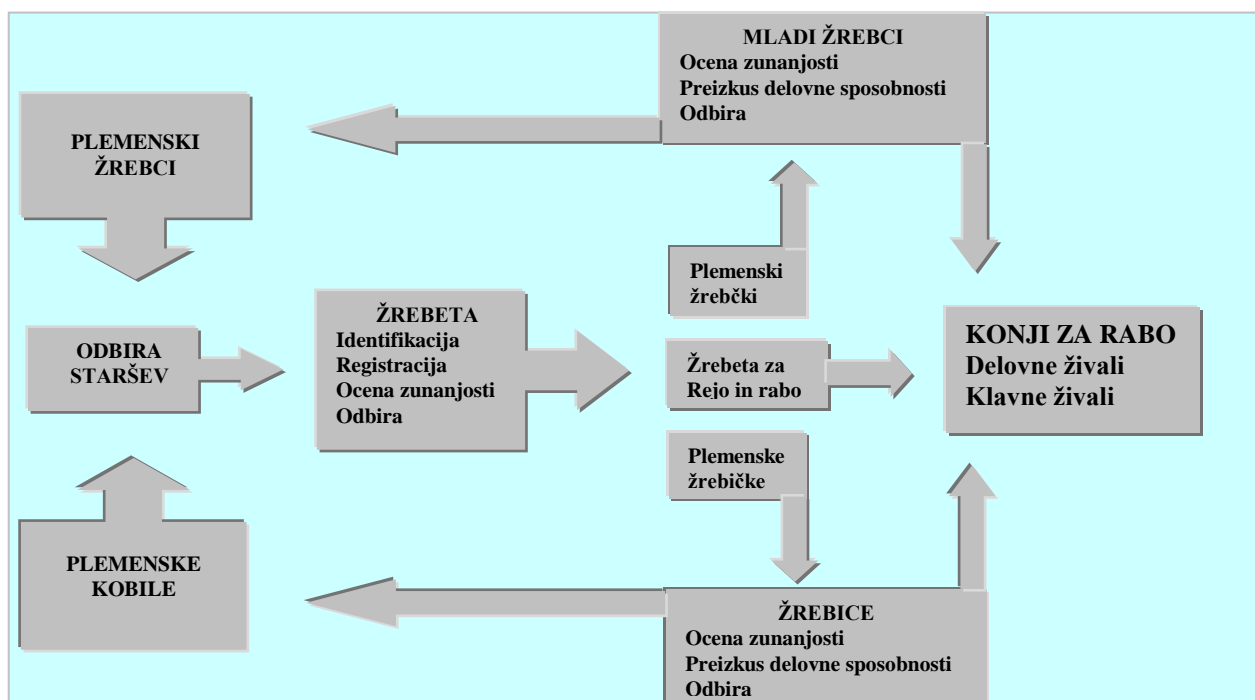
8.1.1 Seleksijski program izvaja PRO v sodelovanju z DPO. Za izvajanje seleksijskega programa oz. seleksijskih ukrepov, zagotavlja DPO potrebne strokovne kadre in ustrezno merilno, laboratorijsko, programsko in strojno opremo, v skladu z uveljavljenimi standardi.

8.1.2 Za zagotavljanje rejskega - selekcijskega napredka se izvajajo selekcijski ukrepi, opisani v selekcijskem programu:

- Vrednotenje porekla
- Ocena lastnosti zunanosti
- Vrednotenje po kvaliteti potomstva
- Presoja zdravja in plodnosti
- Razvrščanje v kakovostne razrede

8.1.3 V selekcijski program so vključene vse registrirane živali posavske pasme.

Shema selekcijskega programa:

8.2 Vrednotenje porekla

Kriteriji, po katerih se vrednoti poreklo plemenskih živali posavske pasme, so posebej opredeljeni med pogoji za vpis plemenskih živali v ustrezen seznam rodovniške knjige predpisanimi s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.3 Ocena lastnosti zunanosti

8.3.1 Ocenjuje se lastnosti, ki jih opredeljuje rejski cilj.

8.3.2 Lastnosti zunanosti konj posavske pasme se ocenjuje po ocenjevalnem modelu predpisanem s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.3.3 Ocenjevanje opravlja komisija, ki jo določi strokovni svet PRO.

8.3.4 Komisija opravi ocenjevanje na razpisanih pregledih, kar omogoča primerjavo večjega števila živali iste kategorije. V izjemnih primerih je upravičen pregled posameznih živali.

8.3.5 Na osnovi ocene lastnosti zunanosti se konje razvršča v kakovostne razrede.

8.4 Preizkušanje delovne sposobnosti

8.4.1 Delovna sposobnost plemenjakov se vrednoti na osnovi rezultatov predpisanega preizkusa delovne sposobnosti v pogojih reje.

8.4.2 Delovna sposobnost kobil se vrednoti na osnovi rezultatov predpisanega preizkusa delovne sposobnosti v pogojih reje.

8.3.4 Ocenjevanje opravlja komisija, ki jo določi strokovni svet PRO.

8.4.5 Delovna sposobnost plemenskih živali se vrednoti tudi na osnovi rezultatov na tekmovanjih v vprežnih disciplinah, izvedenih v skladu z veljavnimi pravilniki Konjenske zveze Slovenije in tekmovanjih v spretnostni vožnji ali jahanju, ki jih organizatorji izvedejo v sodelovanju z ZRKSHP po pravilih, ki jih potrdi strokovni svet.

Rezultate na tekmovanjih se presoja v skladu z določili Pravil o vodenju rodovniške knjige. Zadovoljivi rezultati na tekmovanjih so enakovredni opravljenemu preizkusu delovne sposobnosti.

8.5 Vrednotenje po kvaliteti potomstva

8.5.1 V rodovniško knjigo se za vsakega plemenskega žrebca in kobilo vnesejo vsi rezultati, ki jih dosežejo njihovi potomci na:

- ocenjevanjih žrebet,
- pregledih za odbiro plemenskih žrebcev,
- pregledih kobil za sprejem v rodovnik,
- na uradnih tekmovanjih in razstavah.

8.5.2 Na osnovi dosežkov potomcev se plemenske živali razvršča v ustrezen razdelek rodovniške knjige oz. ustrezen kakovostni razred.

8.6 Presoja zdravja in plodnosti

8.6.1 Plemenske živali morajo biti zdrave, plodne in ne smejo biti nosilci dednih napak. Obvezen je veterinarski pregled žrebcev privedenih na pregled za odbiro plemenjakov. Veterinarski pregled kobil ob pregledu za sprejem v rodovnik ni obvezen, v spornih primerih pa lahko komisija zahteva veterinarsko poročilo.

8.6.2 V rodovniško knjigo ne morejo biti vpisane živali, ki imajo prirojene morfološke in/ali fiziološke konstitucijske napake.

8.6.3 Živali pri katerih se ugotovi kile, napake na zobovju, kriporhizem, obsežna depigmentacija kože, depigmentacija šarenice, kronični obstruktivski bronhitis ali poletni ekcem, ne morejo biti vpisane v rodovniško knjigo.

8.6.4 V primeru, da se pri živalih ugotovi druge morfološke napake:

izrazito nežna konstitucija,
neizraženi spolni znaki,
nepravilne oblike prsi – zelo ozka, plitke prsi, razplečenost,
močno uleknjen hrbet,
slaboten, deformiran skelet,
zelo mehki biclji,
zelo slabotni sklepi,
hujše napake v stojah,
slaba, spačena kopita,

ali, fiziološke napake - motnje v funkciji različnih organskih sistemov, ki se odražajo na:

zdravju,
kondiciji,
temperamentu,
spolni aktivnosti – sposobnosti,

se te presojujejo pri ocenjevanju lastnosti zunanosti (morfološke) ali z veterinarskim diagnostičnim pregledom (fiziološke napake).

8.7 Razvrščanje v kakovostne razrede

8.7.1 Žrebce in kobile posavske pasme se razvršča v kakovostne razrede glede na njihovo oceno lastnosti zunanosti.

8.7.2 Razredi, v katere se razvršča živali in merila za razvrščanje v razrede, so opredeljena v Pravilih o vodenju rodovniške knjige.

8.7.3 V elitni kakovostni razred se lahko razvrsti živali, ki glede na oceno lastnosti zunanosti uvrščene najmanj v 2a kakovostni razred in izpolnjujejo ostale pogoje predpisane s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.8 Odbira plemenskih živali

8.8.1 Odbira plemenjakov

8.8.1.1 Komisijo za odbiro plemenskih žrebcev posavske pasme imenuje strokovni svet PRO. V komisiji so zastopani predstavniki rejcev in predstavniki drugih priznanih organizacij v konjereji, ki sodelujejo pri izvajanju rejskega programa.

8.8.1.2 Na pregled za odbiro plemenjakov so lahko privedeni žrebci posavske pasme, najprej v tretjem letu starosti, rojeni pred 15. julijem, pri katerih je bila v letu rojstva opravljena ocena lastnosti zunanosti.

8.8.1.3 Žrebci se pripustijo k pregledu za odbiro plemenskih žrebcev na osnovi :

- a. ustreznega porekla
- b. zadovoljive ocene lastnosti zunanosti

8.8.1.4 Lastnik žrebca mora predložiti veterinarsko zdravstveno potrdilo, ki potrjuje:

- da žrebec nima prirojenih konstitucijskih napak, ki bi bile lahko dednega izvora,
- da pri žrebcu ni bil opravljen kakršenkoli operativni poseg s ciljem korekcije telesne pomanjkljivosti.

Pregled mora opraviti pooblaščen veterinar/veterinarska ustanova.

8.8.1.5 Vsi žrebci, privedeni na preglede, morajo imeti opravljene diagnostične preiskave in androloški pregled v skladu s predpisi, ki urejajo razmnoževanje kopitarjev.

8.8.1.6 Pri vseh žrebcih, privedenih na preglede, mora biti preverjeno poreklo na osnovi preiskave krvi z molekularnimi genetskimi preiskavami.

8.8.1.7 Merila za odbiro žrebcev so predpisana s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.8.1.8 Vsi odbrani žrebci so priznani za pleme za obdobje treh let. Po treh pripustnih sezonah morajo biti ponovno privedeni na pregled za odbiro plemenskih žrebcev, kjer se na osnovi končne ocene zunanosti (žrebci, ki so bili ob prvem priznanju mlajši od 5 let) in rezultatov pregledov vsaj 20 potomcev, priznajo za pleme brez omejitve trajanja priznanja.

V primeru, da ni bilo pregledanih vsaj 20 potomcev se končna odbira plemenjaka opravi v naslednji pripustni sezoni. Če so pri več kot 20 % potomcev ugotovljene napake na zobovju – ščukasto ali krapje zobovje, kile ali močno izražene konstitucijske napake, se žrebec ne prizna za plemenjaka.

8.8.1.9 Žrebcu ki je priznan za pleme brez omejitve trajanja priznanja se priznanje lahko odvzame:

- v primeru slabe plodnosti ali neplodnosti
- na osnovi rezultatov androloškega pregleda, če so pri več kot 20 % potomcev ugotovljene napake na zobovju – ščukasto ali krapje zobovje, kile ali močno izražene konstitucijske napake.

8.8.1.10 Za osemenjevanje so lahko priznani le žrebci vpisani v knjigo žrebcev I glavnega dela rodovniške knjige.

8.8.2 Odbira ženskih živali

8.8.2.1 Komisijo za oceno in odbiro plemenskih kobil posavske pasme imenuje strokovni svet PRO.

8.8.2.2 Na ocenjevanje in odbiro za vpis v rodovniško knjigo so lahko privedene kobile posavske pasme, starejše od treh let.

8.8.2.3 Merila za odbiro ženskih živali so predpisana s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.8.2.4 Za prenos zarodkov so lahko priznane le kobile, ki so ocenjene v elitni razred.

8.9 Zagotavljanje plemenjakov

8.9.1 Potrebno število plemenjakov se zagotavlja:

- z načrtno odbiro in odkupom žrebčkov – potencialnih plemenjakov – letno vsaj 5 živali, ki se zrejejo v žrebetišču,
- z zrejo plemenskih žrebcev v lasti rejcev,
- z nakupom plemenjakov.

8.9.2 S sredstvi, ki jih za izvajanje strokovnih nalog v konjereji namenja MKGP se financira žrebetišče, ki pogodbeno zreje plemenske žrebčke. Žrebetišča je bilo ustanovljeno na posestvu Drvanja v apaški dolini leta 1964. Leta 1979 je bilo preseljeno v Logarsko dolino, kjer je bila žrebčkom zagotovljena paša na planinskih pašnikih, leta 1980 pa, predvsem zaradi prostorske stiske, v Brigo na Kočevskem. Plemenjaki posavske pasme se v njem zrejejo od leta 1995.

Žrebetišče omogoča vzdrževanje in obnavljanje fonda žrebcev v javni lasti, s katerimi se zagotavlja potrebe po plemenkah posavske pasme. Z načrtno odbiro in odkupom žrebčkov – potencialnih plemenjakov – od leta 2006 letno 5 živali, ki se zrejejo v žrebetišču je uspelo oblikovati fond kvalitetnih plemenjakov, ki ga dopolnjujejo posamezni doma zrejeni in razmeroma številni na hrvaškem kupljeni plemenjaki.

Plemenski žrebčki se odbirajo v letu rojstva na osnovi ustreznega porekla, tako da se zagotavlja ohranjanje zadovoljive genetske raznovrstnosti v celotni populaciji, ter na osnovi zadovoljive ocene lastnosti zunanosti – vsaj 37 točk po predpisanem ocenjevalnem modelu. Komisijo za oceno in odbiro žrebčkov imenuje strokovni svet PRO.

Odbrani žrebčki se odkupijo in vhljevijo v žrebetišče konec oktobra. Zrejejo se prosto - v skupinskem hlevu. V pašni sezoni so preko celega dne na pašnikih, izven pašne sezone pa imajo na razpolago urejeno tekališče. Žrebčki se zrejejo v žrebetišču 2 leti. Ocena in odbira zrejenih žrebčkov se opravi v septembru.

Žrebetišče omogoča zrejo plemenskih žrebčkov v izenačenih, etološko neoporečnih pogojih, kar zagotavlja optimalne pogoje za fizični razvoj in socializacijo živali in s tem tudi odbiro najkvalitetnejših živali za nadaljnjo plemensko rabo.

Plemenske žrebce zrejejo in uvažajo tudi rejci sami. Delež žrebcev v javni lasti v celotni populaciji je 35 % (30 plemenjakov).

8.9.3 Pod priznane plemenjake posavske pasme se, še zlasti v tradicionalnem rejskem okolišu Krškega in Brežic, pripušča tudi precej kobil za rejo in rabo – živali brez znanega porekla, ki niso vpisane v katerokoli rodovniško knjigo in se pripuščajo z namenom proizvodnje klavnih žrebet.

8.9.4 Vsi plemenjaki plemenijo v naravnem pripustu, umetno osemenjevanje kobil se ne izvaja. Glede na možnosti za ustanovitev osemenjevalnega središča za konje se ocenjuje, da rutinskega pridobivanje semena in osemenjevanja kobil v naslednjem petletnem obdobju ne bo mogoče vpeljati.

8.9.5 Potrebe po plemenjaki se določajo glede na fizični obseg reje po posameznih pripustnih postajah in rejskih okoliših. Glede na cilj ohranjanja zadovoljive genetske raznovrstnosti v populaciji čistopasemskih živali je potrebno zagotavljati zadostno število plemenjakov, ki si niso v sorodu. Ker je populacija plemenskih kobil majhna, je potrebno večje število žrebcev kot pri številčnejših populacijah. Povprečno število kobil po plemenjaku naj bi ne bilo večje od 20 živali.

8.10 Letni program uporabe plemenjakov

8.10.1 Zaradi preprečevanja parjenja v sorodstvu je potrebno nadzorovano parjenje živali.

8.10.2 Žrebci v javni lasti se z letnim planom razporeditve plemenskih žrebcev razdelijo po rejskih okoliših glede na število in poreklo – izvor plemenskih kobil.

8.10.3 Parjenje v sorodstvu se nadzoruje:

- z razporejanjem plemenjakov po pripustnih postajah v rejskih okoliših,
- z nadzorom pripusta, ki ga izvajajo imetniki plemenskih žrebcev in PRO.

8.10.4 Pred pripustom so imetniki plemenskih žrebcev dolžni preveriti izkaz o poreklu kobile. Parjenje ni dovoljeno kadar imata žrebec in kobila skupnega prednika v zadnjih treh generacijah prednikov. V primeru, da rejec želi pripustiti kobilo pod plemenjaka, ki je z le-to v ožjem sorodstvu, mora predložiti soglasje strokovnega sveta PRO.

8.10.5 PRO izvaja nadzor pripustnih postaj, ki vključuje tudi pregled podatkov o pripuščenih kobilah. Izbor plemenjakov za posamezne kobile je prepuščen rejcem ob upoštevanju omejitev predpisanih z rejskim programom. PRO rejcem po potrebi svetuje.

8.10.6 Stopnja sorodstva neposredno ni določena. Za učinkovito preprečevanje reje v sorodstvu se, v informacijskem sistemu za vodenje rodovniških knjig in registra kopitarjev, izdelava aplikacija za spremljanje koeficienta sorodstva v celotni populaciji.

8.11 Izdajanje zootehniške dokumentacije

8.11.1 Vse zootehniške dokumente, spričevala in potrdila za živali izdaja rejcem druga priznana organizacija v konjereji – RSSK, na podlagi pogodbe o sodelovanju z PRO. Rejci lahko pridobijo zootehniška potrdila le za živali, ki so registrirane in vpisane v Rodovniško knjigo v skladu s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.11.2 Osnovni zootehniški dokument je Identifikacijski dokument, ki je obenem tudi izkaz o poreklu. ID se izda v predpisani obliki v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo kopitarjev.

8.11.3 Zootehniški dokument o registraciji žrebeta se izda rejcem za vsako žrebe, vpisano v register čistopasemskih žrebet, v letu registracije.

8.11.4 Zootehniški dokument o priznanju plemenskega žrebca se izda v predpisani obliki po končani odbiri in priznanju plemenjakov.

8.11.5 Zootehniški dokument o vpisu kobile v rodovniško knjigo se izda rejcem v enaki oblik kot je predpisana za plemenske žrebce do konca leta, v katerem so bile vpisane v rodovniško knjigo.

8.11.6 Rejcem se v obliki pisnega poročila izda tudi potrdilo o udeležbi in uvrstitvi živali na ocenjevanjih na razstavih, ki jih organizira rejska organizacija.

8.11.7 Vsa izdana zootehniška dokumentacija se rejcem izdaja po pošti ali vroči osebno, na sedežu DPO.

8.11.8 Vsa izdana zootehniška dokumentacija mora biti ob izpisu živali iz Rodovniške knjige predložena izdajatelju.

9 RAZVOJNE NALOGE

9.1 Razvoj informacijskega sistema

- Za vodenje rodovniške knjige se uporablja enoten informacijski sistem, ki je namenjen tudi vodenju registra kopitarjev. Informacijski sistem omogoča:
 - vnose osnovnih podatkov,
 - vodenje registra kopitarjev
 - vodenje rodovniških knjig,
 - pregledovanja staleža po različnih kriterijih (rejcih, lokaciji, statusu, spolu...),
 - razvrstitve plemenskih konj glede na ocene oz. rezultate,
 - pregledovanje šifrantov,
 - izpis statističnih podatkov,
 - izpis identifikacijskega dokumenta.

Informacijski sistem se bo razvijal v sodelovanju SIR, DPO-VF in DPO-BF ter PRO. Dopolnil se bo z aplikacijami, ki bodo omogočale izračun stopnje reje v sorodstvu, napovedovanje genetske vrednosti za posamezne pasme in statistične obdelave, ki bodo omogočale spremljanje rejskega napredka.

9.2 Ugotavljanje in analiza morfoloških in genetskih značilnosti populacije posavskih konj

Naloga, ki se je izvajala že v obdobju 2005 – 2010 se nadaljuje z namenom zagotavljanja podatkov za dopolnitev rejskega programa in podatkov, ki bodo ena od osnov za uvedbo ocenjevanja lastnosti zunanosti po modelu linearnega ocenjevanja.

9.3 Uvajanje modela linearnega opisovanja – ocenjevanja

Model linearnega ocenjevanja naj bi se v Sloveniji uvedel v obdobju 2010 do 2015 za vse pasme konj. Namen uvedbe novega načina ocenjevanja lastnosti zunanosti je zlasti v zagotavljanju podatkov, ki bodo olajšali statistično obdelavo in napovedovanje plemenskih vrednosti.

9.4 Uvajanje metod za napovedovanje genetskih vrednosti

V reji posavskega konja doslej ni bilo vpeljano napovedovanje genetske vrednosti in ocena plemenske vrednosti živali. Z rejskim programom je predpisan nabor podatkov, ki jih je o vsaki vpisani živali potrebno vpisati v ustrezen seznam ali register. Na osnovi lastnih ocen lastnosti zunanosti, rezultatov preizkusa delovne sposobnosti, oziroma rezultatov z razstav in ocenjevanj, ter podatkov o lastnostih zunanosti in rezultatih delovne sposobnosti potomcev se izdelava model za napovedovanje genetskih vrednosti, ki naj bi nadomestile sedanji način razvrščanja v kakovostne razrede. Model napovedovanja genetske vrednosti za konje posavske pasme mora zagotavljati nepristransko napovedovanje genetskih vrednosti in oceno plemenske vrednosti živali.

10 UKREPI ZA GOSPODARNEJŠO REJO

10.1 Za gospodarnejšo rejo konj posavske pasme se izvajajo ukrepi, katerih namen je informiranje in izobraževanje rejcev in popularizacija pasme, kar vpliva na večjo ekonomičnost reje in kvaliteto zrejenih živali, ter prispeva k izboljševanju razmer na trgu.

10.2 Izobraževanje rejcev se izvaja:

- z objavljanjem publikacij, ki jih predpisuje rejski program,
- z objavljanjem poljudnih in strokovnih prispevkov v specializiranih revijah in ostalih medijih,
- z organizacijo strokovnih predavanj in posvetovanj,
- z izvajanjem programov usposabljanja rejcev in članov strokovnih organov PRO.

10.3 Organizacija regijskih, nacionalnih in mednarodnih razstav, kar omogoča spremljanje rejskega napredka ter izvedba ocenjevanj, premiranj in preizkusov delovne sposobnosti v obliki javnih prireditev.

10.4 Organizacija promocijskih prireditev in akcij.

11 ZAGOTAVLJANJE ŠIRJENJA GENETSKEGA NAPREDKA

Širjenje genetskega napredka v populaciji konj posavske pasme se zagotavlja z izvajanjem ukrepov oz. nalog rejskega programa, ki zagotavljajo tekočo identifikacijo in registracijo živali ter z izvajanjem selekcijskega programa, ki omogoča razvrščanje živali v kakovostne razrede.

11.1 Ohranjanje genetske variabilnosti

Ohranjanje genetske variabilnosti se zagotavlja:

- z ohranjanjem zadostnega števila plemenskih živali posameznih linij žrebcev in rodov kobil,
- s pripravo letnega programa uporabe plemenjakov.

11.2 Ohranjanje zadostnega števila živali

Ohranjanje zadostnega števila živali v aktivni populaciji konj posavske pasme, katere velikost je opredeljena v tem programu, je najpomembnejši ukrep za zagotavljanje genetske variabilnosti. Pomembno je zlasti ohranjanje zadostnega števila plemenjakov, ki se zagotavlja:

- z načrtno odbiro plemenskih žrebcev,
- z nakupom in najemom posameznih plemenjakov.

11.3 Program parjenja

Zaradi majhne populacije plemenskih živali je načrtnemu parjenju z namenom preprečevanja preozke reje v sorodstvu potrebno nameniti posebno pozornost. Podatki o poreklu večine živali v populaciji so skromni a so ob poznavanju rejskih razmer v reji te pasme konj v zadnjem desetletnem obdobju dobra osnova za oceno, da je delež reje v sorodstvu razmeroma visok. Ukrepi, s katerimi bo mogoče dolgoročno obvladovati problematiko reje so predvsem načrtna odbira in po potrebi uvoz zadostnega števila plemenjakov, izdelava letnega programa parjenja za registrirano populacijo plemenskih živali, zasledovanje pojava depresij zaradi reje v sorodstvu in še zlasti prirojenih konstitucijskih napak in dosledno izločanje prizadetih živali.

11.4 Ohranjanje pasme - genetske in strateške rezerve

Glede na število živali, vključenih v rejski program je posavska pasma zelo ogrožena – število živali vpisanih v rodovniško knjigo praktično ne presega meje »kritične ogroženosti«. Strateške rezerve predstavlja populacija plemenjakov in žrebčkov v javni lasti – 40 živali in celotna populacija kobil vpisanih v glavni del rodovniške knjige – teh je 429. Za zagotavljanje genetske rezerve se vsaka štiri leta odbere 25 nesorodnih plemenjakov in vsaj 50 nesorodnih plemenskih kobil. Čeprav je trend rasti števila živali vpisanih v rodovniško knjigo izrazit in se pasma v celoti ohranja »in situ«, v tradicionalnih pogojih reje, bodo za zagotavljanje in vzdrževanje genetskih rezerv potrebni dodatni ukrepi, posebej pa preučitev možnosti za ustanovitev banke plemenskega materiala »in vitro«.

Podroben program ohranjanja genetskih rezerv pripravi PRO v sodelovanju z organizacijo, ki izvaja naloge javne službe nalog genske banke v živinoreji.

12 VODENJE IN OBJAVA PODATKOV IN PUBLIKACIJE

12.1 PRO vodi predpisane evidence v skladu z rejskim programom. Predpisane evidence, registre in druge zbirke podatkov s področja označevanja konj, rodovništva, razmnoževanja kopitarjev, odbire in ocenjevanj in preizkušanj delovne sposobnosti, prometa s plemenskim materialom in druge zbirke podatkov o konjih vpisanih v rodovniško knjigo vodi v imenu in za potrebe PRO Druga priznana organizacija v konjereji.

12.2 Zbirke podatkov, ki se vodijo v skladu z rejskim programom so last PRO. Zbirke podatkov, ki se zbirajo v okviru javne službe v konjereji v skladu z Zakonom o živinoreji so last Republike Slovenije.

12.3 Vse zbrane podatke o rejcih in konjih se arhivira za obdobje najmanj petih let. Zbirke podatkov ki se nanašajo na konje, vpisane v glavni in dodani del rodovniške knjige se arhivirajo trajno.

12.4 Z namenom obveščanja rejcev in strokovne javnosti izdaja PRO naslednje publikacije:

Letni program strokovnih nalog

Letno poročilo

Letni program razdelitve in rabe plemenjakov

Rodovniško knjigo posavskih konj

Te publikacije se objavijo na spletni strani PRO in v javnih občilih.

12.5 Program strokovnih nalog pripravi PRO do konca koledarskega leta na osnovi lastnih podatkov o opravljenih strokovnih nalogah in podatkov iz poročil soizvajalcev v obliki, ki jo predpiše MKGP. Povzetke programa strokovnih nalog objavi v javnih občilih

12.6 Letno poročilo o delu PRO se pripravi do 31. 01. za preteklo koledarsko leto na osnovi lastnih podatkov o opravljenih strokovnih nalogah in podatkov iz poročil soizvajalcev v obliki, ki jo predpiše MKGP. Povzetke letnega poročila o izvajanju strokovnih nalog objavi v javnih občilih.

12.7 Letni program razporeditve plemenjakov po pripustnih postajah in rejskih okoliših pripravi PRO v skladu z določili rejskega programa in ga objavi v javnih občilih in kot samostojno publikacijo.

12.8 "**Rodovniško knjigo posavskih konj**" (Stud Book) izda PRO vsake 4 leta, z vsakoletnimi dopolnili.

12.8.1 "Rodovniška knjiga" obsega:

- Seznam vseh vpisanih konj,
- Seznam plemenskih žrebcev,
- Seznam plemenskih kobil z njihovim potomstvom,
- Seznam tujih plemenskih žrebcev in kobil, vpisanih v rodovniško knjigo,
- Seznam izpisanih prodanih konj,
- Statistični pregled,

kot prilogi pa še:

- Rejski program,
- Pravila o vodenju rodovniške knjige.

13 POGOJI ZA SODELOVANJE V REJSKEM PROGRAMU

13.1 Vsak rejec, ki redi konje posavske pasme ima pravico do sodelovanja v rejskem programu za pasmo posavski konj v kolikor:

- pristopi k rejski organizaciji in podpiše izjavo o vključitvi svojih živali v rejski program,
- sodeluje v izvajanju rejskega programa v skladu s strokovnimi pravili in pravili rejske organizacije.

13.2 Živali rejcev, ki sodelujejo pri izvajanju rejskega programa za posavsko pasmo so vpisane v rodovniško knjigo izključno pod pogoji, ki jih predpisuje rejski program.

13.3 V Rodovniško knjigo so pod pogoji, ki jih predpisuje rejski program, lahko vpisane tudi živali rejcev, ki niso člani združenja. Rejci le teh nimajo pravic, ki izvirajo iz članstva v združenju.

14 NADZOR NAD IZVAJANJEM REJSKEGA IN SELEKCIJSKEGA PROGRAMA

PRO SZRKP zagotavlja notranji nadzor nad izvajanjem ključnih opravil rejskega in selekcijskega programa, ki jih izvaja sama ali v sodelovanju z drugimi priznanimi organizacijami v konjereji, preko svojih strokovnih organov v skladu s statutom in pogodbami, sklenjenimi s soizvajalci.

PRAVILA O VODENJU IZVORNE RODOVNIŠKE KNJIGE ZA PASMO POSAVSKI KONJ

1 Splošna določila

1.1 Rodovniško knjigo za konje posavske pasme, ki jo po določilih tega pravilnika in določilih rejskega programa vodi PRO, je izvorna rodovniška knjiga.

2 Izvorna rodovniška knjiga

2.1 Izvorna rodovniška knjiga obsega glavni del rodovniške knjige z razdelki in dodatni del rodovniške knjige z razdelki ter registre.

Glavni del rodovniške knjige z razdelki:

Knjiga plemenskih žrebcev

Knjiga žrebcev I

V knjigo žrebcev I so lahko vpisani žrebci, ki izpolnjujejo genealoške in vse ostale pogoje predpisane z rejskim programom.

Knjiga žrebcev II

V knjigo plemenskih žrebcev II so lahko vpisani žrebci, ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ostalih pogojev predpisanih z rejskim programom za vpis v knjigo žrebcev I pa ne izpolnjujejo v celoti.

Knjiga plemenskih kobil

Glavna knjiga kobil

V glavno knjigo so lahko vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške in vse ostale pogoje predpisane z rejskim programom.

Splošna knjiga kobil

V splošno knjigo so lahko vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ostalih pogojev predpisanih z rejskim programom za vpis v glavno rodovniško knjigo pa ne izpolnjujejo v celoti.

Dodatni del rodovniške knjige

Evidenčna knjiga kobil I

V evidenčno knjigo I dodatnega dela rodovniške knjige so lahko vpisane kobile, ki ne izpolnjujejo genealoških pogojev za vpis v glavni del rodovniške knjige, izpolnjujejo pa pogoje za vpis v evidenčno knjigo I predpisane z rejskim programom.

Register žrebet

V register žrebet se vpišejo vsi potomci kobil vpisanih v rodovniško knjigo. Register žrebet se vodi v dveh oddelkih:

1. Register žrebet posavske pasme
2. Register žrebet za rejo in rabo

Dodatni registri

- Register žrebcev, priznanih za gospodarsko rejo
- Register tujih konj
- Register izpisanih konj
- Register rejcev
- Register lastnikov

2.2 Žrebce in kobile vpisane v rodovniško knjigo se razvrsti v razrede v skladu z določili rejskega programa. Najboljše plemenske živali se lahko uvrsti v elitni razred.

3 Vpis v rodovniško knjigo

3.1 V ustrezen razdelek rodovniške knjige so lahko vpisane le živali

- katerih izvor ni sporen,
- katerih identiteta ni sporna,
- katerih predniki po očetovi in materini strani so vpisani v isto rodovniško knjigo ali
- katerih predniki po očetovi in materini strani so vpisani v rodovniško knjigo druge (tuje) priznane rejske organizacije za posavsko pasmo ali
- ki izpolnjujejo vse ostale, s temi pravili predpisane pogoje.

3.2 Lastnik živali mora izpolniti predpisano tiskovino - vlogo za vpis žrebca ali kobile v rodovniško knjigo, v kateri so navedeni:

- registrirano ime živali,
- enotna življenjska številka,
- številka transponderja,
- barva,
- rojstni datum,
- podatki o poreklu – očetu, materi in materinem očetu,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- ostali znani - dosegljivi podatki o živali.

3.3 Ob vpisu v rodovniško knjigo morajo biti, v skladu z rejskim programom, o vsakem konju zavedeni naslednji podatki:

- ime in razdelek rodovniške knjige,
- zaporedna številka vpisa v rodovniško knjigo (rodovniška številka),
- ime in naslov rejske organizacije, ki je opravila prvo registracijo konja,
- datum vpisa v rodovniško knjigo,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- datum zadnjega pripusta matere,
- rojstni datum, spol, barva in znamenja,
- ime,
- enotna življenjska številka,
- številka transponderja,
- dodatne identifikacijske oznake (žig, tetovirna številka),
- sistem preverjanja porekel,
- starši z navedbo barve, življenjske številke in razdelka rodovniške knjige v katerega so vpisani,
- vsaj tri nadaljnje generacije prednikov,
- datum izstavitve zootehniških spričeval,
- osnovne telesne mere (višina vihra, obseg prsi in obseg piščalnice z zabeleženim datumom merjenja),
- ocena lastnosti zunanosti,
- rezultati z razstav in premiranj,
- rezultati preizkusov delovne sposobnosti in drugih proizvodnih lastnosti (po prehodnem obdobju),
- podatki o plodnosti, rojstvu dvojčkov, spačkov, dednih napakah pri potomstvu,

- podatki o potomstvu:
 - pri žrebcih: v rodovniško knjigo vpisani žrebci in kobile (življenjska številka, spol, barva, del in razdelek rodovniške knjige),
 - pri kobilah: celotno potomstvo (življenjska številka, spol, barva in razdelek rodovniške knjige),
- razvrstitev v kakovostni razred (ocena plemenske vrednosti oz napoved plemenske vrednosti),
- priznanje za osemenje ali prenos jajčnih celic ali zarodkov in podatki o izdanih zootehniških spričevalih za odvzet plemenski material,
- podatki o prevedbah,
- datum in razlog (če je znan) izpisa iz rodovniške knjige,
- datum prodaje,
- ime in naslov kupca.

Vpis žrebcev

3.4 Žrebci so lahko vpisani v rodovniško knjigo, če izpolnjujejo pogoje, predpisane z rejskim programom. Ob vpisu v rodovniško knjigo dobijo žrebci rodovniško številko. Rodovniška številka je tekoča številka vpisa plemenskega žrebca v rodovniško knjigo.

3.5 V knjigo žrebcev I so lahko vpisani žrebci:

- najprej v starosti petih let,
- imajo zadovoljivo poreklo - oče, MO, MMO so bili vpisani (ali bi lahko bili vpisani) v knjigo žrebcev rodovniške knjige,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 75 % najvišje možne ocene (2a razred) in ni nobena delna ocena nižja kot 6,
- ki imajo opravljen preizkus delovne sposobnosti s pozitivnim rezultatom;
- ki imajo telesne mere: višina v vihru najmanj 145 cm in največ 148 cm (merjeno s palico),
obseg piščalnice najmanj 20 cm,
obseg prsi najmanj 180 cm,
- ki imajo vsaj 20 potomcev ocenjenih v II razred,

ki imajo opravljen pregled oploditvene sposobnosti v skladu s predpisom, ki ureja pogoje za razmnoževanje domačih živali. Žrebci so z vpisom v knjigo žrebcev I sprejeti za pleme v skladu s predpisom, ki ureja sprejetje registriranih kopitarjev za pleme.

3.6 V knjigo žrebcev II so lahko vpisani žrebci:

- najprej v starosti treh let,
- katerih oče in MO sta bila vpisana (ali bi lahko bila vpisana) v knjigo žrebcev rodovniške knjige,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 70 % najvišje možne ocene (2.b razred) in ni nobena delna ocena nižja kot 6,
- ki imajo telesne mere: višina v vihru najmanj 145 in največ 150 cm (merjeno s palico),
obseg piščalnice najmanj 20 cm,
obseg prsi najmanj 180 cm,
- ki imajo opravljen pregled oploditvene sposobnosti v s predpisom, ki ureja pogoje za razmnoževanje domačih živali.
- izjemoma, izključno zaradi ohranjanja genetske raznovrstnosti v populaciji, so v knjigo žrebcev II lahko vpisani žrebci, ki ne izpolnjujejo genealoških pogojev a je znan vsaj oče in MO ali žrebci, ki presegajo največjo dovoljeno višino za največ 2 cm, vendar le, če njihova skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 75 % najvišje možne ocene (2a razred), ocena za pasemski tip ni nižja od 7 in ni nobena druga delna ocena nižja kot 6.

Žrebci so z vpisom v knjigo žrebcev II sprejeti za pleme v skladu s predpisom, ki ureja sprejetje registriranih kopitarjev za pleme.

3.7 Žrebci vpisani v rodovniško knjigo za posavsko pasmo, so s tem sprejeti za pleme in priznani kot plemenjaki le za to pasmo.

3.8 Žrebci, vpisani v rodovniško knjigo, ki so v skladu s predpisom, ki ureja sprejetje registriranih kopitarjev za pleme priznani le za potrebe znotraj posameznega kmetijskega gospodarstva ali za haremski pripust, se lahko pripuščajo le na kobile, ki se določijo v letnem programu pripusta pred pričetkom pripustne sezone. Potomcev teh žrebcev po kobilah, ki niso bile vključene v program pripusta ni mogoče vpisati v register žrebet posavske pasme rodovniške knjige za konje posavske pasme.

3.9 Žrebci, ki ne izpolnjujejo pogojev za vpis v knjigo plemenskih žrebcev rodovniške knjige, so lahko v skladu s predpisom, ki ureja sprejetje priznani kot plemenjaki le za namen gospodarske reje – registrirani žrebci znotraj posameznega kmetijskega gospodarstva ali za haremski pripust, če imajo opravljen pregled oploditvene sposobnosti v skladu s predpisom, ki ureja pogoje za razmnoževanje domačih živali. Vpisani so v Register žrebcev priznanih za gospodarsko rejo. Lahko se pripuščajo le na kobile, ki se določijo v letnem programu pripusta pred pričetkom pripustne sezone. Potomstvo teh žrebcev ne more biti vpisano v register žrebet posavske pasme rodovniške knjige, v register žrebet za rejo in rabo pa le, če so potomci kobil vpisanih v rodovniško knjigo za konje posavske pasme.

Vpis kobil

3.10 Kobile so lahko vpisane v posamezne dele in razdelke rodovniške knjige, glede na pogoje predpisane z rejским programom. Ob vpisu v rodovniško knjigo dobijo kobile rodovniško številko. Rodovniška številka je tekoča številka vpisa plemenske kobile v rodovniško knjigo.

3.11 v glavno knjigo kobil so lahko vpisane kobile:

- najprej v starosti treh let,
- katerih mati je vpisana v glavno ali splošno knjigo kobil rodovniške knjige,
- katerih oče, MO, in MMO so bili vpisani (ali bi lahko bili vpisani) v knjigo žrebcev rodovniške knjige za posavsko pasmo,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 70% najvišje možne ocene (2.b razred) in ni nobena delnih ocen nižja od 6,
- ki imajo opravljen preizkus delovne sposobnosti s pozitivnim rezultatom;
- ki imajo telesne mere: višina v vihru najmanj 140 in največ 146 cm (merjeno s palico),
obseg piščalnice najmanj 18 cm,
obseg prsi najmanj 180 cm.

3.12 V splošno knjigo kobil so lahko vpisane kobile:

- najprej v starosti treh let,
- katerih mati je vpisana (ali bi lahko bila vpisana) v glavno, splošno ali evidenčno knjigo kobil I,
- katerih oče, in MO sta bila vpisana (ali bi lahko bila vpisana) v knjigo žrebcev,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 64% najvišje možne ocene (+3.b razred) in ni nobena delnih ocen nižja od 5,
- ki imajo telesne mere: višina v vihru najmanj 135 in največ 148 cm (merjeno s palico),
obseg piščalnice najmanj 18 cm,
obseg prsi najmanj 180 cm.

3.13 V evidenčno knjigo kobil I so lahko vpisane kobile:

- najprej v starosti treh let,
- katerih mati je vpisana evidenčno knjigo kobil I ali evidenčno knjigo kobil II rodovniške knjige,
- katerih oče je bil vpisan v knjigo žrebcev rodovniške knjige,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 60 % najvišje možne ocene (3.b razred) in ni nobena delnih ocen nižja od 5,
- ki imajo telesne mere: višina v vihru največ 148 cm (merjeno s palico),
obseg piščalnice najmanj 18 cm,
obseg prsi najmanj 180 cm.

Vpis tujih konj

3.14 Enaka določila za vpis v rodovniško knjigo veljajo tudi za živali, katerih starši so vpisani v rodovniške knjige priznane rejske organizacije za pasmo posavski konj v Republiki Hrvaški.

Razvrščanje v elitni plemenski razred

3.15 Najboljše živali vpisane v rodovniško knjigo se lahko uvrsti v elitni plemenski razred.

3.16. V elitni plemenski razred so lahko uvrščeni žrebci, vpisani v knjigo žrebcev, ki izpolnjujejo najmanj naslednje pogoje:

- imajo vsaj deset potomcev, katerih ocena lastnosti zunanosti je višja od 75% najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja od 6,
- imajo vsaj tri moške potomce, vpisane v knjigo žrebcev in vsaj deset ženskih potomcev vpisanih v knjigo kobil glavnega dela rodovniške knjige,
- imajo dobro plodnost (vsaj 70% plodnost).

3.17 V elitni plemenski razred so lahko uvrščene kobile, vpisane v glavno, splošno ali evidenčno knjigo kobil I, ki izpolnjujejo najmanj naslednje pogoje:

- imajo vsaj tri potomce, katerih ocena lastnosti zunanosti je višja od 70% najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja od 6, ali
- imajo vsaj tri potomce, vpisane v glavni del rodovniške knjige,
- imajo dobro plodnost (vsaj 5 žrebet v 7 pripustnih sezonah).

3.18 Žival ne more biti vpisana v rodovniško knjigo za posavske konje po smrti, razen na osnovi presoje okoliščin s strani PRO a le v primeru, ko je mogoče nesporno potrditi njeno istovetnost.

3.19 Živali vpisane v posamezni del ali razdelek rodovniške knjige se lahko prevedejo v drug del ali razdelek rodovniške knjige, če naknadno izpolnijo pogoje predpisane z rejskim programom.

3.20 Izpis iz rodovniške knjige se opravi na predpisan način.

- Če je žival prodana v tujino mora rejec o tem obvestiti RSS, ki zanjo izstavi izvozno potrdilo in opravi izpis.
- Če PRO o živali vpisani v rodovniško knjigo več kot tri leta zapored ne pridobi nikakršnih podatkov, se le ta izpiše iz rodovniške knjige.
- Če žival pogine mora rejec o dnevu in vzroku pogina obvestiti RSS, ki opravi izpis iz rodovniške knjige.

V primerih pod prvo in drugo alinejo tega odstavka je ponovni vpis živali v rodovniško knjigo mogoč pod enakimi pogoji kot ob prvem vpisu.

4 Istovetnost konja - Identiteta

4.1 Preden je katerikoli žrebec ali kobila vpisan(a) v rodovniško knjigo kot plemenska žival, je potrebno ugotoviti - potrditi njeno istovetnost.

4.2 PRO preveri podatke o vseh dotedanjih lastnikih na osnovi Izkaza o poreklu, Identifikacijskega dokumenta in dokazil o kupoprodaji.

4.3 PRO preveri barvo in znamenja živali.

4.4 Pri žrebcih se za preverjanje porekla opravi genetske preiskave. Vzorec krvi za preiskavo odvzame pooblaščen veterinar, preiskava pa se opravi v pooblaščenem laboratoriju. Za plemenske kobile se ta preiskava opravi le ob pojavu suma v verodostojnost predložene dokumentacije.

4.5 V primeru, ko gre za uvoženo žival, je potrebno predložiti zootehniški dokument o poreklu in identifikacijski dokument, ki ga izda pristojna rejska organizacija države, v kateri je bila žival rojena in prvič registrirana.

5 Lastništvo

5.1 Za konje vpisane v rodovniško knjigo ali register žrebet je potrebno pri PRO prijaviti vsako spremembo lastništva. Ta pogoj je potrebno izpolniti zaradi tekočega vodenja evidence, ni pa to odločilno za nadaljnje registracijske postopke v zvezi s potomstvom vpisane plemenske živali.

5.2 Za vpis lastništva žrebet se zahtevajo in uporabijo podatki o fizični ali pravni osebi, ki je bila v času žrebitve prijavljena pri PRO kot lastnik kobile, torej podatki o rejcu. Podatki o lastništvu, prijavljeni na PRO in podatki o rejcu v vlogi za registracijo žrebeta morajo biti usklajeni - identični.

5.3. Ob prijavi spremembe lastništva mora novi lastnik predložiti PRO dokazilo o kupoprodaji na izpolnjenem obrazcu za spremembo lastništva s podpisom prodajalca in kupca.

6 Identifikacija žrebet

6.1 Vse živali morajo biti pred vpisom v katerikoli razdelek ali register rodovniške knjige identificirane in vpisane v Centralni register kopitarjev (računalniško vodena centralna baza podatkov, v katero se vpišejo identifikacijski podatki v zvezi z živaljo iz enotnega identifikacijskega dokumenta, za katero je bil izdan identifikacijski dokument osebi, vpisani v tej bazi podatkov), ki ga vodi druga priznana organizacija v konjereji, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani v skladu predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo kopitarjev.

Sistem za identifikacijo vključuje:

- (a) enotni identifikacijski dokument za celotno življenjsko dobo živali,
- (b) vsaditev transponderja, ki zagotavljanja nedvoumno povezavo med identifikacijskim dokumentom in kopitarjem,
- (c) vpis v Centralni register kopitarjev.

6.2 Enotni identifikacijski dokument za registrirane konje se izdaja v obliki, ki je predpisana s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo kopitarjev, v rdečih platnicah. Na naslovnici je poleg enotne življenjske številke, imena živali in datuma izdaje natisnjen še naslov izdajatelja in logotip priznane

rejske organizacije. Izkaz o poreklu (potrdilo o poreklu) je sestavni del ID. Identifikacijski dokument za konje za rejo in rabo se izdaja v zelenih platnicah.

6.3 Številka ID je enotna življenjska številka živali in obenem identifikacijska številka živali, ki ostane trajno nespremenjena. Enotna življenjska številka je petnajstmestna neponovljiva številka:

Prva tri mesta zavzema numerična koda Slovenije »705«, druga tri mesta numerična koda priznane rejske organizacije, sedmo in osmo mesto zadnji dve številki letnice rojstva živali, v preostalih 7 mest pa se kot individualna identifikacijska številka vpiše zaporedna številka registracije živali ki jo določi register kopitarjev:

DRŽAVA			R O			L.R.		INDIVIDUALNA IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA						
7	0	5	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0

6.4 Izdajatelj zagotovi, da se kopitar ob prvi identifikaciji aktivno označi z vsaditvijo transponderja. Dovoljena je uporaba transponderjev skladnih s standardom ISO 11784 po tehnologiji HDX ali FDX-B, z ISO oznako 705, ki se lahko odčitavajo s čitalnikom, ki je skladen s standardom ISO 11785 na najmanjši razdalji 12 cm.

6.5 Transponder se vsadi pod aseptičnimi pogoji, parenteralno, z leve strani, v sredini grebena vratu med tilnikom in vihrom v predelu tilne vezi.

Izjemoma se lahko namesto vstavitve transponderja kot nadomestna metoda za označitev uporabi genetska preiskava. Uporabi se v primeru, ko lastnik živali iz splošno priznanih veterinarskih ali etoloških razlogov ne želi uporabiti označevanja s transponderjem. Stroške nadomestne označitve in, kadar je to potrebno, stroške preverjanja identitete živali, krije lastnik.

6.6 Pred izdajo ID zavede izdajatelj v centralni register kopitarjev podatke o živali in lastniku kot je določeno s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo kopitarjev.

6.7 Žrebeta rojena v obdobju od 01. januarja do 30. junija morajo biti označena do 31. decembra v letu rojstva, žrebeta rojena v obdobju od 01. julija do 31. decembra pa morajo biti označena v šestih mesecih od datuma rojstva.

6.8 ID je treba vrniti izdajatelju, če ta to zahteva.

6.9 Ob spremembi lastništva se ID obvezno predloži izdajatelju, ki je pristojen za vpis novega lastnika.

6.10 ID mora biti vrnjen izdajatelju v sedmih dneh od dneva pogina, usmrtnitve, kraje ali izgube živali. Izdajatelj hrani ID v arhivu pet let od dneva prejema.

6.11 Ob izgubi ali uničenju ID lahko lastnik živali pridobi dvojni dokumenta le na osnovi pisne zahteve, ki ji je priložena notarsko overjena izjava o izgubi dokumenta. Dvojni se izda v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo kopitarjev.

6.12 Kakršen koli vpis podatkov ali popravke lahko opravijo samo pooblaščené uradne osebe, ki to potrjujejo s podpisom in žigom.

6.13 V ID žrebcev in kobil, ki so vpisane v rodovniško knjigo, se ta vpis potrди z uradnim zaznamkom, ki ga opravi PRO v ustrezni rubriki dokumenta.

6.14 Plemenske kobile se lahko pripustijo šele, ko lastnik kobile predloži imetniku plemenjaka veljaven ID. Imetnik plemenjaka je pred pripustom dolžan preveriti identiteto kobile, za kar jamči s podpisom potrdila o pripustu.

6.15 PRO ne upošteva zahtev za registracijo potomstva plemenskih kobil, dokler lastnik kobile ni na predpisan način vpisan v njen ID.

7 Registracija žrebet

7.1 Redni postopek

7.1.1 V register žrebet se lahko vpiše le žrebeta, katerih matere so vpisane v rodovniško knjigo. Za vpis - registracijo potomstva plemenske kobile v register žrebet, mora rejec izpolniti naslednje pogoje:

- najkasneje v štirih tednih (28 dneh) po žrebitvi predložiti PRO Potrdilo o pripustu – poročilo o žrebitvi.

- V rubriki Potrdilo o pripustu morajo biti vpisani podatki o plemenjaku, (če je bila kobila pripuščena pod dva ali več plemenjakov, se predloži tudi potrdila o teh pripustih), datuma prvega in zadnjega pripusta v pretekli pripustni sezoni, univerzalna življenjska številka kobile in številka seznama pripuščenih kobil.
- V rubriko Poročilo o žrebitvi morajo biti vpisani podatki o spolu, barvi in dnevu rojstva. V primeru, ko gre za dvojčke, je to potrebno v dokumentu posebej označiti.
- Potrdilo o pripustu – poročilo o žrebitvi je potrebno dostaviti tudi v primeru, ko je kobila ostala jalova, ko je resorbirala ali zvrгла plod, ko je bilo žrebe rojeno mrtvo, ko je žrebe poginilo, ali pa, ko je poginila kobila - z označeno ustrezno rubriko tiskovine.
- Potrdilo o pripustu – poročilo o žrebitvi se dostavi tudi v primeru, ko je bila kobila pripuščena pod plemenjaka druge pasme. V primeru, da rejec poročila ne predloži, se v rodovniški list kobile v rubriko o potomstvu kobile za tekoče leto zavede vpis: brez povratne informacije.
- Nepopolno izpolnjeno Potrdilo o pripustu – poročilo o žrebitvi PRO zavrne in jih pošlje lastniku v popravek.
- V primeru upravičenega dvoma v resničnost navedenih podatkov, PRO zahteva dokazilo o poreklu na osnovi opravljene preiskave vzorca krvi žrebeta z molekularnimi genetskimi preiskavami in, če je to potrebno tudi očeta in matere. Odvzem vzorcev za preiskave opravi pristojni veterinar, preiskava pa mora biti opravljena v pooblaščenem laboratoriju.
- V primeru, da je bila kobila v pretekli pripustni sezoni pripuščena pod dva ali več plemenjakov, je preiskava vzorca krvi žrebeta z molekularnimi genetskimi preiskavami obvezna.
- Vsa poročila o rezultatih preiskav za preverjanje porekla pooblaščen laboratorij dostavi PRO, ki dokumente arhivira. Dokumenti niso dostopni javnosti. Le v izjemnem primeru - izvoz konja, jih na zahtevo pristojne rejske organizacije države uvoznice, PRO lahko posreduje le tej.

- Pripeljati žrebe na razpisan identifikacijski in registracijski pregled na katerem pristojna komisija opravi identifikacijo in registracijo žrebeta.

7.1.2 Žrebeta, katerih oče ni priznan se vpiše v register žrebet za rejo in rabo.

7.2 Naknadna registracija

7.2.1 Žrebeta, ki so bila identificirana v predpisanih rokih pa niso bila privedena na registracijski pregled, se registrirajo v drugem letu starosti, rejec pa mora poravnati pristojbino za naknadno registracijo v višini določeni v ceniku storitev PRO.

7.2.2 Žrebeta, ki niso bila identificirana v predpisanih rokih, se lahko naknadno registrirajo le s preverjanjem porekla na osnovi preiskave krvi z molekularnimi genetskimi preiskavami, rejec pa mora predložiti izjavo - poročilo vsaj dveh neodvisnih strank (veterinar, s strani RSS pooblaščen oseba) in poravnati stroške preiskav in pristojbino za naknadno registracijo v višini določeni v ceniku storitev PRO.

7.2.3 Živali, ki so v trenutku, ko je bila vložena zahteva za naknadno registracijo stare štiri leta ali več, ni mogoče registrirati.

7.2.4 Ne glede na popoln zahtevek za registracijo žrebeta in rezultate preiskave za preverjanje porekla, ki potrdijo navedene podatke o poreklu, se registracija žrebeta lahko zavrne, če barva žrebeta ni v skladu z barvo staršev ali, če navedena doba brejosti significantno odstopa od splošno uveljavljenih mejnih rokov.

7.3 Vpis v Register žrebet

7.3.1 V Register žrebet se za vsako vpisano žival zavede najmanj naslednje podatke:

- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- datum zadnjega pripusta matere,
- rojstni datum, spol, barva in znamenja,
- ime,
- enotna življenjska številka,
- številka transponderja,
- dodatne identifikacijske oznake (žig, tetovirna številka),
- starši z navedbo barve in življenjske številke,
- vsaj tri nadaljnje generacije prednikov,
- datum vpisa v register,
- datum izdaje ID,
- ocena lastnosti zunanosti,
- način preverjanja porekla,
- datum in razlog izpisa iz registra žrebet,
- datum prodaje,
- ime in naslov kupca – novega lastnika.

7.3.2 Po vpisu v register čistopasemskih žrebet, se za živali izda:

- Identifikacijski dokument za registrirane konje (predhodno izdani Identifikacijski dokument se dopolni s podatki iz registra žrebet), in
- Zootehniški dokument o registraciji žrebeta.

7.3.3 Žrebeta, ki ne izpolnjujejo predpisanih pogojev – neprimerno poreklo, nezadostna ocena lastnosti zunanosti, večje konstitucijske napake, se vpišejo v register žrebet za rejo in rabo.

8 Izbira imena

8.1 Žrebeta dobijo ime ob vpisu v register žrebet ali najkasneje ob vpisu v rodovniško knjigo.

- a. Žrebčki dobijo ime, sestavljeno iz "osebnega" imena, ki se začinja s črko abecede, določeno za posamezno leto (črka A je bila uporabljena leta 1995,
- b. Žrebičke dobijo ime, ki se začinja s črko abecede, določeno za posamezno leto (črka A je bila uporabljena leta 1995).

8.2 Rejec lahko ob registraciji žrebeta ali vpisu v rodovniško knjigo navede tri predloge za ime pod katerim naj bi bila žival vpisana, pri čemer mora upoštevati določila rejskega programa o izbiri imena. Pravico do dokončno izbire imena ima PRO.

8.3 Potrditi ni mogoče imen:

- enakih imenom konj, vpisanih v rodovniško knjigo, ki niso vsaj 15 let starejši od konj, ki naj bi bili vpisani pod tem imenom,
- ne glede na določilo iz prejšnje alineje imen, enakih imenom še živih konj,
- ki jih tvori več kot 18 mest vključno z znaki in presledki,
- javnih osebnosti brez izrecnega dovoljenja teh osebnosti ali njihovih družin,
- katerih pomen, izgovarjava ali črkovanje se lahko dojame kot vulgarno ali žaljivo,
- ki se ne pričnejo s črkovnim znakom.

8.4 Sprememba imena, pod katerim je žival vpisana v rodovniško knjigo je mogoča le na posebno pisno zahtevo lastnika. Lastnik živali je za spremembo imena in izdajo novega ID in ostale zootehniške dokumentacije dolžan poravnati pristojbino v višini določeni v ceniku storitev PRO.

9 Dodatno označevanje konj

9.1 Konje posavske pasme se dodatno ne označuje.

10 Evidenca pripustov

10.1 PRO izstavi za vsakega priznanega plemenjaka lastniku oziroma imetniku le tega tiskovine:

- Seznam pripuščenih kobil,
- Potrdilo o pripustu –poročilo o žrebitvi.

10.2 Imetnik plemenjaka je dolžan voditi evidence in izdati pripustno dokumentacijo rejcem, ter poročila o pripustu v skladu z določili predpisa, ki ureja pogoje za odobritev organizacij in priznanje drugih organizacij v konjereji. V seznam pripuščenih kobil mora vpisati vse pripuste vseh kobil z vsemi zahtevanimi podatki. Če je kobila v isti pripustni sezoni pripuščena pod dva ali več plemenjakov, mora biti to navedeno v rubriki "opombe", kobila mora biti vpisana v seznamu pripuščenih kobil vseh plemenjakov pod katere je bila pripuščena, izdana morajo biti vsa pripadajoča potrdila o pripustu.

10.3 Po končanem pripustu je imetnik plemenjaka dolžan lastniku kobile vročiti pravilno izpolnjeno potrdilo o pripustu.

10.4 Po končani pripustni sezoni mora imetnik plemenjaka PRO najkasneje do 31.12. v tekočem letu dostaviti pravilno izpolnjen seznam pripuščenih kobil in preostala - neizdana potrdila o pripustu.

10.5 V primeru, da imetnik plemenjaka ne izpolnjuje teh navodil pravilnika, njegov žrebec (žrebci) ne more(jo) biti več priznan(i) kot plemenjak(i).

10.6 Določila, ki se nanašajo na pripust se smiselno uporabljajo tudi pri osemenjevanju, prenosu jajčnih celic in zarodkov.

11 Preverjanje porekel

11.1 Poreklo živali, ki naj bi bile vpisane v register žrebet in knjigo kobil se opravi na osnovi preverjanja rodovniške dokumentacije.

11.2 Preverjanje porekla na osnovi preiskave krvi z molekularnimi genetskimi preiskavami s katerimi se jim po metodi analize avtosomalnih mikrosatelitskih markerjev določi genski tip, je obvezno za žrebce, kandidate za vpis v Knjigo plemenskih žrebcev in za žrebeta katerih matere so bile v pretekli sezoni pripuščene pod dva ali več plemenjakov.

11.3 Preiskave za preverjanje porekla lahko opravlja le pooblaščen laboratorij, ki poročila o opravljenih preiskavah in rezultate le teh dostavi PRO.

11.4 Rezultati, ki jih opravi nepooblaščen laboratorij, se priznajo le v primeru:

- ko gre za uvoženega žrebca ali kobilo, ki je poginil(a), preden je bilo v normalnih okoliščinah mogoče tej živali odvzeti vzorce krvi za preiskave,
- ko gre za plemenjaka, če je bila v rodovniško knjigo vpisana plemenska kobila pripuščena v tujini.

12 Register žrebcev, priznanih za gospodarsko rejo

12.1 V register žrebcev priznanih za gospodarsko rejo se vpišejo žrebci, ki ne izpolnjujejo pogojev za vpis v knjigo žrebcev rodovniške knjige.

12.2 Ti žrebci so lahko priznani kot plemenjaki za namen gospodarske reje – registrirani žrebci na posameznem kmetijskem gospodarstvu ali za haremski pripust.

12.3 Ob vpisu v register žrebcev priznanih za gospodarsko rejo se o živali vpišejo v register vsi podatki zahtevani za vpis v rodovniško knjigo.

13 Register tujih konj

13.1 V register tujih konj se vpiše tuje živali (živali katerih prvo registracijo je opravila druga tuja priznana rejska organizacija) različnih kategorij – žrebeta (mladi konji), kobile in žrebce pod enakimi pogoji kot veljajo za vpis v rodovniško knjigo oz. register žrebet. V register tujih konj se vpiše tudi podatke o živalih, ki so dajalci semena, jajčnih celic in zarodkov in so vpisani v drugo (tujo) rodovniško knjigo.

13.2 Ob prijavi za vpis tujega konja v rodovniško knjigo za posavske konje morajo lastniki živali predložiti:

- ID, ki ga je izdala rejska organizacija, ki je opravila prvo registracijo tuje živali,
- zootehniško spričevalo o poreklu živali, ki potrjuje vpis v rodovniško knjigo, ki jo vodi rejska organizacija, ki je prva registrirala žival oziroma zootehniško spričevalo za seme, jajčne celice ali zarodke.

13.3 Zootehniško spričevalo za tuje registrirane kopitarje mora vsebovati naslednje podatke:

- enotno življenjsko številko,
- številko transponderja,
- rodovniško številko,
- pasmo,
- ime živali,
- datum rojstva,
- spol,
- poreklo vsaj štirih generacij prednikov,
- rezultati ocenjevanj lastnosti zunanosti ter merjenj in ocenjevanj drugih lastnosti določenih s selekcijskim programom,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov prodajalca,
- ime in naslov lastnika,

13.4 Zootehniško spričevalo se izda tudi za seme, jajčne celice in zarodke živali vpisanih v drugo (tujo) rodovniško knjigo. Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka morajo biti v njem navedeni še:

- podatki, ki omogočajo identifikacijo semena, jajčnih celic ali zarodkov,
- podatki o odvzemu plemenskega materiala,
- število doz semena oz. število jajčnih celic ali zarodkov,
- datum odvzema,
- za zarodke podatki, ki omogočajo identifikacijo zarodkov, podatki o osemenitvi ali oploditvi,
- naslov, ime in registrsko številko organizacije, kjer je bil plemenski material odvzet,
- ime in naslov prejemnika.

13.5 Zootehniška spričevala tujih konj, semena, jajčnih celic ali zarodkov se arhivirajo; PRO izda zootehniško spričevalo, ki potrjuje vpis tuje živali, semena, jajčnih celic ali zarodkov v rodovniško knjigo.

14 Register izpisanih konj

14.1 Register izpisanih konj se vodi v dveh delih:

- Register izločenih konj
- Register prodanih konj

14.2 V register izločenih konj se vpiše vse izločene ali poginule živali. O vsaki živali se v register zavede naslednje podatke:

- enotno življenjsko številko,
- številko transponderja,
- rodovniško številko,
- pasmo,
- ime živali,
- datum rojstva,
- spol,
- poreklo – oče in mati,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov zadnjega lastnika.

14.3 V register izpisanih konj se vpiše vse prodane živali, ki jih novi lastnik namerava vpisati v drugo (tujo) rodovniško knjigo. V register prodanih konj se o vsaki živali zavede enake podatke kot v register izločenih konj.

14.4 Za prodane živali izda PRO zootehniško spričevalo o poreklu, ki potrjuje tudi izpis iz rodovniške knjige. Zootehniško spričevalo za izpisane prodane konje mora vsebovati naslednje podatke:

- enotno življenjsko številko,
- številko transponderja,
- rodovniško številko,
- pasmo,
- ime živali,
- datum rojstva,
- spol,
- poreklo vsaj štirih generacij prednikov,
- rezultate ocenjevanj lastnosti zunanosti ter merjenj in ocenjevanj drugih lastnosti določenih s selekcijskim - programom,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- ime in naslov kupca.

14.5 Zootehniško spričevalo se izda tudi za seme, jajčne celice in zarodke živali vpisanih v to rodovniško knjigo, ki jih bo v ustrezen seznam rodovniške knjige vpisala druga (tuja) rejska organizacija. Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka morajo biti v njem navedeni še:

- podatki, ki omogočajo identifikacijo semena, jajčnih celic ali zarodkov,
- podatki o odvzemu plemenskega materiala,
- število doz semena oz. število jajčnih celic ali zarodkov,
- datum odvzema,
- za zarodke podatki, ki omogočajo identifikacijo zarodkov, podatki o osemenitvi ali oploditvi,
- naslov, ime in registrska številka organizacije, kjer je bil plemenski material odvzet,
- ime in naslov prejemnika.

15 Register rejcev

15.1 PRO vodi register rejcev, v katerega so vpisani vsi rejci vpisanih - registriranih živali. Kot rejec je vpisana fizična ali pravna oseba, ki je bila lastnik kobile v času rojstva žrebeta.

15.2 V register rejcev se vpiše naslednje podatke:

- datum vpisa v register,
- ime in naslov rejca,
- (KMG) MID rejca,
- življenjska številka živali.

16 Register lastnikov

16.1 PRO vodi register lastnikov, v katerega je vpisana vsaka fizična ali pravna oseba, ki je lastnik živali, vpisane – registrirane v rodovniško knjigo.

16.2 V register lastnikov se vpiše naslednje podatke:

- datum vpisa v register,
- ime in naslov lastnika,
- (KMG) MID rejca,
- življenjska številka živali,
- datum spremembe lastništva v primeru, ko lastnik ni rejec.

17 Hlevska knjiga

17.1 Vsak rejec ali imetnik živali vodi za konje Hlevsko knjigo v katero so zavedeni vsi konji na njegovem gospodarstvu. Vanjo vpisuje podatke o živalih.

17.2 V hlevsko knjigo so zavedeni najmanj naslednji podatki o konjih:

- datum vpisa v hlevsko knjigo,
- rodovniška knjiga,
- enotna življenjska številka,
- številka transponderja,
- rodovniška številka,
- ime,
- barva,
- rojstni datum,
- oče,
- mati,
- podatki o zootehniških opravilih z datumom (vsaj podatki o pripustu, žrebitvah, kastraciji, korekciji kopit, paši...),
- podatki o preventivnih ukrepih z datumom ter žigom in podpisom veterinarja (odvzemi vzorcev za diagnostične preiskave, cepljenja, dehelmintizacija, dezinfekcija, dezinsekcija in deratizacija objektov...),
- podatki o zdravljenjih z datumom ter žigom in podpisom veterinarja,
- podatki o gibanju živali izven gospodarstva – razlog, datum odhoda, datum vrnitve,
- datum in razlog izpisa iz hlevske knjige.

17.3 Pooblaščen oseb PRO ima zaradi zagotavljanja sprotnega zanesljivega vodenja rodovniške dokumentacije kadarkoli pravico do vpogleda v hlevsko knjigo.

18 Pristojbine

18.1 Rejci za posamezna zootehniška opravila v pristojnosti PRO, za katera ni drugih virov financiranja, plačajo pristojbino, Višina pristojbin je določena s cenikom storitev PRO v letnem programu strokovnih nalog, ki ga na predlog PRO potrди minister pristojen za živinorejo.

18.2 Rejci, ki niso člani združenja in nimajo pravic, ki izvirajo iz članstva v združenju plačajo PRO za vpis svojih živali v rodovniško knjigo posebno pristojbino, ki jo na predlog strokovnega sveta določi PRO.

Priloge:

- **Pravila za ocenjevanje lastnosti zunanosti konj posavske pasme in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede**
- **Pravila za izvajanje preizkusa delovne sposobnosti konj posavske pasme**

PRAVILA ZA OCENJEVANJE LASTNOSTI ZUNANJOSTI KONJ POSAVSKE PASME IN MERILA ZA RAZVRŠČANJE ŽIVALI V KAKOVOSTNE RAZREDE

1 Ocenjevalni model zagotavlja oceno in vrednotenje lastnosti, ki jih opredeljuje rejski cilj za posavsko pasmo, s poudarkom na oceni pasemskega tipa in pasemskih značilnosti. Žrebeta se oceni v letu rojstva. Odrasle živali se oceni pred prevedbo med plemenske živali. Ta ocena je za kobile dokončna. Žrebci, ki so ob pregledu za priznanje in vpis v rodovniško knjigo mlajši od petih let se ocenijo še enkrat po dopolnjenem petem letu starosti - prva ocena je predhodna, dokončna pa je druga ocena.

2 Pri odraslih konjih se ocenjuje:

- Pasemski tip in spolni dimorfizem
- Glava
- Vrat
- Prednji del trupa
- Srednji del trupa
- Zadnji del trupa
- Prednje noge
- Zadnje noge
- Pravilnost hodov
- Izdatnost in lahkotnost v gibanju

3 Pri žrebetih se ocenjuje:

- Pasemski tip
- Glava in vrat
- Trup
- Noge
- Pravilnost in izdatnost hodov

4 Posamezne lastnosti se ocenjuje z ocenami od 1 do 10 (vmesne ocene niso dovoljene)

10	Odlično	4	Pomanjkljivo
9	Zelo dobro	3	Razmeroma slabo
8	Prav dobro	2	Slabo
7	Dobro	1	Zelo slabo
6	Zadovoljivo	0	Neocenjeno
5	Zadostno		

5 Vse ocene je potrebno utemeljiti z opisom in komentarjem na ocenjevalnem zapisniku. Rezultat ocenjevanja se izrazi s skupno oceno. Skupna ocena je vsota posameznih ocen.

6 Ocenjevanje opravlja ocenjevalna komisija, ki jo določi strokovni svet PRO

7 Na osnovi skupne ocene se živali razvrsti v kakovostne razrede:

Odrasli konji		Žrebeta	
Število točk	Razred	Število točk	Razred
90 in več	1.a	40 in več	I
80-89	1.b	35-39	II
75-79	2.a	30-34	III
70-74	2.b	29 in manj	IV
65-69	3.a		
64 in manj	3.b		

Oznaka plus (+) ali minus (-) se znotraj posameznih razredov pripiše pri mejnih vrednosti skupne ocene (n. pr. 75 točk = 2.a-, 79 točk je 2a+).

8 Skupna ocena in kakovostni razred, v katerega je žival ocenjena se vpiše v ustrezen razdelek Identifikacijskega dokumenta. Lastnik ocenjevanje živali prejme kopijo ocenjevalnega zapisnika.

9 NAVODILO ZA OCENJEVANJE KONJ POSAVSKE PASME

9.1 Namen ocenjevanja

Namen ocenjevanja ni iskanje in poudarjanje napak, temveč izbor in razvrščanje konj z najboljšimi lastnostmi zunanosti - telesnim ustrojem, karakterjem in temperamentom, konstitucijo in posredno zmogljivostmi - delovno sposobnostjo v razrede v skladu z rejskim programom.

9.2 Način ocenjevanja

Ocenjevanje lastnosti zunanosti kot orodje za izvajanje selekcijskega programa – razvrščanje živali v kakovostne razrede je dovolj zanesljivo in učinkovito le, če ocenjujemo živali v standardih pogojih – v enaki starosti, v čim bolj izenačenih pogojih, po možnosti večje število živali naenkrat. Priporočljivo je usklajevanje in sporazumno ocenjevanje še zlasti, kadar je število ocenjevanih konj majhno.

9.3 Kriteriji za ocenjevanje lastnosti po ocenjevalnem modelu:

9.3.1 Pasemski tip

Ocenjuje se skladnost z značilnostmi pasme - rejskim ciljem. Vključuje oceno karakterja in temperamenta živali, telesna razmerja in uravnoteženost telesnega ustroja ter konstitucijo in kondicijo. Zaželene so živali v izrazitem pasemskem tipu z dobro izraženim spolnim dimorfizmom, dobrohotnega karakterja, dovolj živahnega temperamenta, skladnega telesnega ustroja v plemenski kondiciji. Nezaželene so živali brez pasemskega tipa, z neizraženim spolnim dimorfizmom, zlobnega karakterja, nervoznega temperamenta, v pitovni ali gladovni kondiciji.

9.3.2 Glava

Ocenjuje se velikost, ustroj – oblika in proporci ter pasemske in spolne značilnosti. Zaželena je sicer srednje velika, suha glava ravnega profila, kratkih, dobro nasajenih ušes, širokega ravnega čela, z velikimi živahnimi očmi brez izrazite beločnice, velikih hruškastih nozdrvi z zadostno razmaknjenimi spodnjimi čeljustnicami. Nezaželena je izrazito majhna ali prevelika glava brez pasemskih značilnosti, z znaki konstitucijskih napak.

9.3.3 Vrat

Ocenjuje se dolžina, nasajenost in povezanost vratu z glavo oz. prsmi, forma in omišičenost vratu. Zaželen je dobro nasajen, srednje dolg, dobro formiran in omišičen, usločen vrat z dobro, dovolj globoko povezavo z glavo. Nezaželen je izrazito kratek ali dolg vrat, tanek vrat, zelo nizko nasajen vrat, jelenji vrat, plitek v grlu.

9.3.4 Prednji del trupa

Ocenjuje se širina, globina in ustroj prsi, dolžina in višina vihra ter položaj ter dolžina plečnice in omišičenost – povezanost oplečja. Zaželene so globoke in široke prsi, še dovolj izražen, ne prekratek viher, ne prestrmo, dovolj dolgo, dobro omišičeno oplečje.

Nezaželene so plitke, ozke prsi, vdrti prsnica, kratko, zelo strmo pleče, slaba omišičenost in povezanost oplečja s prsnim košem.

9.3.5 Srednji del trupa

Ocenjuje se poprsje in trebuh - obokanost reber, globina in širina, linija, dolžina, širina in omišičenost hrbta ter linija, dolžina, širina in omišičenost ledij ter prehod v križ.

Zaželen je širok in globok, dobro omišičen srednji del trupa z dobro obokanimi rebri, kratek, dobro formiran hrbet, krajša široka ledja z dobrim prehodom v križ.

Nezaželen je plitek, ozek, ali dolg, slabo omišičen srednji del trupa, pobita rebra, za vihrom vdrt, mehak in/ali močno uleknjen ali krapji hrbet, dolga ozka ledja, slab prehod v križ.

9.3.6 Zadnji del trupa

Ocenjuje se širina, dolžina, položaj in oblika križa, dolžina in položaj križnice, nasajenost repa ter dolžina in omišičenost stegna.

Zaželen je srednje dolg, širok, pobit, le zmerno razcepljen, dobro omišičen križ, dovolj dolga križnica, pravilno nasajen rep, srednje dolga, dobro omišičena stegna.

Nezaželen je ozek, zelo kratek, strehast križ, kratka križnica, izrazito globoko / visoko nasajen rep, kratka, slabo omišičena stegna.

9.3.7 Okončine

Ocenjuje se gradnja, pravilnost stoje ter kvaliteta kopit prednjih in zadnjih okončin.

Zaželene so čvrste, dobro omišičene okončine, z dobro formiranimi globokimi sklepi, korektnih stoj in dovolj velikih pravilno oblikovanih, zdravih kopit. Podlahti in goleni so dolge, piščalnice čim krajše, biclji srednje dolgi

Nezaželeni so slabotni sklepi, močno izražene nepravilnosti v stojah, dolgi, mehki biclji, majhna plitka kopita nepravilnih oblik.

9.3.8 Gibanje

Gibanje se ocenjuje v hodu in kasu. Ocenjuje se:

- pravilnost gibanja

Zaželeno je enakomerno, v hodu pravilno štiritaktno, v kasu čisto dvotaktno gibanje, brez odstopanj iz smeri v lebdeči fazi koraka in stabilnih okončin v fazi obremenitve.

Nezaželena je neenakomerna spotikajoča se hoja in kas, kljusanje, večja odstopanja iz smeri v lebdeči fazi koraka in stabilnih okončin v fazi obremenitve, še zlasti v karpusih razmaknjena hoja, klepanje, kresanje, struganje, klecava hoja, zvrčanje skočnih sklepov v fazi obremenitve.

- izdatnost in prožnost gibanja

Zaželeno je energično, izdatno in prožno gibanje v hodu in kasu, z jasno izraženo fazo lebdenja v kasu.

Nezaželeno je neizdatno in togo gibanje.

PRAVILA O IZVAJANJU PREIZKUSA DELOVNE SPOSOBNOSTI KONJ POSAVSKE PASME

1. Preizkus delovne sposobnosti se izvaja v eno-vpregi kot preizkus delovne sposobnosti v obliki izpita.
2. Za izvedbo preizkusa delovne sposobnosti sta odgovorna strokovni vodja RO in vodja izpita, ki organizira in vodi izvedbo izpita.
3. Izpit traja en dan. Izvede se v maneži za vprege veliki najmanj 30 x 70m.
4. Ocenjevanje lastnosti
 - lastnosti ocenjuje komisija najmanj treh članov, ki jo imenuje strokovni svet PRO.
- 4.1 Ocenjevanje je tajno. Ocene se objavijo po končanem izpitu delovne sposobnosti, ob razglasitvi rezultatov preizkusa.
- 4.2 Posamezne lastnosti se ocenjuje z ocenami od 1 do 10 (vmesne ocene niso dovoljene).

10	Odlično	4	pomanjkljivo
9	zelo dobro	3	razmeroma slabo
8	prav dobro	2	Slabo
7	Dobro	1	Zelo slabo
6	Zadovoljivo	0	neocenjeno
5	Zadostno		

4.3 Za vsako posamezno oceno je z ozirom na pomembnost ocenjevane lastnosti določen relativni korekcijski faktor (k.f.) v odstotkih, s pomočjo katerega se izračuna končna ocena. Korekcijski faktor določa strokovni svet . Izpit poteka v treh delih:

- A. Vpreganje - izpreganje**
- B. Vleka hloda**
- C. Delov v eno-vpregi**

Lastnost	Komisija	k.f.
A-Vpreganje - izpreganje		
1. Poslušnost		20
B-Vleka hloda		
2. Poslušnost		10
3. Voljnost in zmožnost		10
4. Tehnika		10
C-Delo v eno-vpregi		
5. Poslušnost		10
6. Voljnost in zmožnost		10
7. Tehnika		10
Hodi		

8. Korak

10

9. Kas

10

4.4 Skupna ocena se preračuna na dve decimalni in se izrazi v numerični obliki. Ocenjevalci ocenjujejo lastnost posamič in rezultate oddajo v pisni obliki.

5 Rezultati v obliki skupne končne ocene vsake živali in razvrstitev v preizkusu so javni. Šteje se, da so živali, ki dosežejo 70 % najvišje možne ocene preizkus opravile pozitivno. Skupna ocena in kakovostni razred, v katerega je žival ocenjena se vpiše v ustrezen razdelek Identifikacijskega dokumenta. Lastnik ocenjevanje živali prejme kopijo ocenjevalnega zapisnika.

6 Preizkus delovne sposobnosti je obvezen za vse žrebce priznane brez omejitve. V preizkus delovne sposobnosti se lahko prijavi žrebce v 4 ali 5 letu. Žrebcev starejših od 6 let ni mogoče prijavit v izpit.

7 Živali, ki ob pričetku izpita kažejo pomanjkljivosti v pripravljenosti in kondiciji se lahko na osnovi presoje vodje testa in strokovnega vodje PRO izključi iz preizkusa. Živali, se lahko izključijo iz preizkusa delovne sposobnosti tudi v primeru poškodbe ali bolezni.

8. Živali, ki so bile iz preizkusa izključene iz razlogov navedenih pod 7 točko in živali, ki testa niso opravile s pozitivnim rezultatom, se lahko v naslednjem letu ponovno prijavi v preizkus. Dovoljeno je le enkratno ponavljanje preizkusa.

NAVODILO ZA OCENJEVANJE DELOVNE SPOSOBNOSTI

1 Namen ocenjevanja

Namen ocenjevanja je izbor in razvrščanje konj z najboljšim karakterjem, temperamentom in zmogljivostmi - delovno sposobnostjo v kakovostne razrede v skladu z rejskim programom. Konj mora biti predvajan pred komisijo na roki. Oprema konja mora biti dobro umerjena in prilagojena. Vodnik – voznik in pomočnik, ki pripravljata konja in z njim delata morata vse postopke izvajati v skladu z dobro konjeniško prakso – brez vpitja, grobega ravnanja z živaljo ali celo pretepanja. Če komisija presodi da konj ni zadovoljivo pripravljen, ali da so postopki z živaljo nesprejemljivi, lahko izpit v katerikoli fazi prekine.

2 Poslušnost

Presoja se glede na obnašanje in reakcije živali v fazi priprave na izpit, v izpitu in po končanem izpitu. Konj mora biti pri negi, oskrbi in pri delu ubogljiv, sproščen in zadovoljen.

Zaželen je dobrohoten, zaupljiv karakter in živahen, čuječ temperament.

Nezaželen je nezaupljiv ali celo zloben karakter in izrazito flegmatičen ali nervozen temperament ali celo nagnjenost k paniki.

A Pri vpreganju in izpreganju – žival mora nameščanje opreme, vpreganje, izpreganje in odstranjevanje opreme sprejemati mirno, brez izražanja nezadovoljstva, brez prestopanja in izmikanja ali upiranja. Voznik ima pomočnika, ki konja drži pri glavi. Voznik lahko vse postopke opravi tudi sam a le kadar konj brezhinno sodeluje – v tem primeru se konju dodeli najvišjo oceno – 10.

B Pri vleki hloda – žival mora ubogljivo, brez izražanja nezadovoljstva ali celo upiranja sprejemati vse ukaze voznika.

C Pri delu v eno - vpregi – žival mora ubogljivo, brez izražanja nezadovoljstva ali celo upiranja sprejemati vse ukaze voznika.

3 Voljnost in zmožnost

Presoja se volja do dela in psihične ter posredno tudi fiziološke lastnosti živali - sproščenost, spretnost, fizična uravnoteženost in skladnost gibanja, moč in odziv na dejstva voznika.

Zaželena je dobra komunikativnost, dojemljivost, moč in vzdržljivost živali, sproščeno, živahno gibanje živali v dobrem taktu v vseh hodih, voljno sprejemanje opreme in voznika ter dobro odzivanje na dejstva.

Nezaželena je nezainteresiranost in nepripravljenost na sodelovanje, trma ali celo upornost, pomanjkanje volje moči in vzdržljivosti in neodzivanje na dejstva oziroma neobvladljivost.

4 Tehnika

Ocenjuje se tehnika gibanja in spretnost pri izvajanju predpisanih nalog.

B Pri vleki hloda – pričetek vleke - start – konj mora pričeti z delom umirjeno vendar odločno, brez sunkov ali celo skoka,

- vleka – konj mora vzdrževati enakomeren naslon v opremo in ravnotežje, korak mora biti enakomeren, ritmičen in odločen. Žival mora biti dobro osredotočena na delo in sodelovanje z voznikom.

- odmor, konec dela – žival mora pri odmoru stati mirno in pozorno, premikanje v stran ali odstopanje je nezaželeno, pričetek vleke po odmoru se presoja po zgoraj navedenih načelih; po končanem delu mora žival stati mirno in pozorno v vseh fazah izpreganja.

Uporaba biča na konju ni dovoljena. Naloga se lahko izvaja z vodenjem na roki (voznik-vodnik ob glavi) ali pa na dolgih vajetih – vsaj dolžina konja – v slednjem primeru ob odlični tehniki možna najvišja ocena – 10.

C Pri delu v eno - vpregi – delo se presoja po enakih kriterijih kot pri vleki hloda. Ob tem je posebej pomembno, da je žival v dobrem – pravilnem naslonu (zelo pomemben je predvsem kontakt z brzdo). Posebej kritično se presoja prehode iz koraka v delovni in pojačani kas in obratno.

Uporaba biča je dovoljena – po načelu dobre konjeniške prakse. Zloraba ni dovoljena in je lahko razlog za izločitev iz preizkusa.

5 Hodi

Ocenjuje se korektnost in izdatnost v hodu in kasu po enakih kriterijih kot pri ocenjevanju lastnosti zunanosti.

Korak - mora biti korekten, izdaten, energičen in prožen, pravilen – štiritahten.

Kas - mora biti korekten, izdaten, energičen in prožen, pravilen – dvotakten. Posebej pomembna je aktivnost in prožnost zadnjega dela – nog, križa in ledij, ter hrbta.